

U okviru rada Projektne grupe svim akterima je pružena mogućnost i prostor da komentarišu važeći Zakon o azilu i da istaknu probleme u njegovoj primeni. Takođe, članovi Projektne grupe su mogli da podnesu svoje predloge izmena Zakona o azilu. Ostaje, međutim, otvoreno pitanje da li će nova Vlada uvažiti predloge civilnog društva, a u kom obimu će nova rešenja predstavljati kompromise različitih politika i interesa.

Nakon vanrednih parlamentarnih izbora u Srbiji marta 2014. godine, zaustavljen je rad na izmenama i dopunama Zakona o azilu.

12.6. Preporuke Zaštitnika građana.

Zaštitnik građana je u februaru 2014. godine utvrdio propuste u postupanju MUP i Komesarijata za izbeglice i migracije prema strancima koji su izrazili nameru da traže azil u Srbiji.⁵⁶¹ Propusti se sastoje u propuštanju blagovremenog evidentiranja, utvrđivanju statusa i pružanja odgovarajuće podrške strancima koji su izrazili nameru da traže azil u Srbiji usled čega su oni onemogućeni u ostvarivanju prava zajemčenih domaćim i međunarodnim propisima. Na osnovu ovih nalaza, Zaštitnik građana je uputio 26 preporuka nadležnim državnim organima – Direkciji policije MUP i Komesarijatu.

Ministarstvu unutrašnjih poslova se preporučuje evidentiranje izraženih namera za traženje azila, što je inače zakonska obaveza MUP prema članu 22 ZoA, kao i izdavanje potvrde o izraženoj nameri koja će sadržati fotografiju i druge biometrijske podatke. Zaštitnik dalje navodi da MUP treba da oformi samostalnu kancelariju za azil, van Uprave granične policije i obezbedi adekvatne kapacitete i uslove za njen rad. Niz preporuka odnosi se na pravoremeno preduzimanje potrebnih službenih radnji uključujući registraciju i izdavanje lične karte koje bi trebalo obaviti odmah po prijemu lica u centar, poučavanje o obavezama na podnošenje zahteva u roku od 15 dana na jeziku koje lice razume i saslušanje lica koje je podnelo zahtev u najkraćem mogućem roku. Preporučuje se konačno i izdvajanje budžetskih sredstava za udaljenje stranaca čiji zahtev za azil nije usvojen, uz dodatne upute da se prilikom udaljenja stranaca moraju poštovati relevantna zakonska ograničenja. Zaštitnik građana je u svojim preporukama Komesarijatu izneo mišljenje da centri za azil treba da budu ustanovljeni i organizovani isključivo na način koji ih stavlja u funkciju efikasnog sprovođenja postupka azila, a da je neophodno povećati smeštajne kapacitete, koji bi morali da ispunjavaju odgovarajuće standarde u pogledu uslova smeštaja, ishrane, za održavanje higijene, pružanje zdravstvene zaštite i dr. Komesarijatu se posebno nalaže prekidanje prakse odobravanja odsustva van Centra, i „čuvanja soba“ ili kreveta za lica koja su po bilo kom osnovu napustila centar (preporuka 4.6).

Upravnici centara za azil daju odobrenje licima koja borave u centru za boravak van centra određeni broj dana, najčešće 72 sata, te se oni sa ovom dozvolom mogu legalno kretati svim delovima zemlje uključujući i u pograničnim mestima. Iako u izuzetnim slučajevima ovakva odsustva mogu biti opravdana, sadašnja praksa ukazuje na to da se sistem dozvola široko zloupotrebljava za pokušaje nelegalnog prelaska granice.

S obzirom da sprovođenje nekih od navedenih preporuka zahteva izmene važećih propisa, Zaštitnik je preporučio MUP da u roku od 15 dana od prijema preporuka, dostavi Vladi nacrt predloženih izmena i dopuna. Nakon deset meseci može se